

Piotr Duchliński

Kraków, 9.03.2022r.

Dr hab. Profesor uczelni

Akademia Ignatianum w Krakowie

Instytut Filozofii

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego ks. dra Dariusza Kucharskiego pracownika badawczo – dydaktycznego zatrudnionego na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w związku z postępowaniem habilitacyjnym.

Uwagi wstępne

Niniejszą recenzję przedkładam w odpowiedzi na pismo Dyrektora Instytutu Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ks. dr hab. Ryszarda Sadowskiego prof. uczelni, informujące, że Rada Doskonałości Naukowej powołała mnie jako recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym ks. dra Dariusza Kucharskiego. W swojej recenzji udzielę jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy przedłożony do formalnej i merytorycznej oceny dorobek Habilitanta spełnia ustawowe wymagania dotyczące ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Ks. dr Dariusz Kucharski jako główne osiągnięcie naukowe przedstawił monografię autorską: *Racjonalność wiary w ujęciu Henry'ego More'a. Między teologią kalwińską a platonizmem z Cambridge*. Warszawa 2020. Przedłożona monografia oraz pozostały dorobek Habilitanta mieszczą się zakresowo w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Natomiast w ramach dyscypliny filozofia należą do takich subdyscyplin jak: historia filozofii nowożytnej, epistemologia i historia filozofia przyrody. Habilitant nie wskazał żadnego dorobku, który merytorycznie wykraczałby poza obszar nauk humanistycznych. Zawarta w kolejnych częściach recenzji charakterystyka i ewaluacja dorobku Habilitanta dotyczy: głównego osiągnięcia naukowego tj. autorskiej monografii habilitacyjnej; pozostałego dorobku Habilitanta, na który składają się artykuły zamieszczone w czasopiśmie punktowanych, rozdziały opublikowane w recenzowanych monografiach, następnie dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzującego naukę.

Cz. I.

1.1. Ogólna charakterystyka głównego osiągnięcia naukowego

Recenzowana monografia strukturalnie liczy 250 stron, została podzielona na: wstęp, 5 rozdziałów, zakończenie oraz bibliografię, która obejmuje literaturę źródłową i literaturę przedmiotu.

Głównym celem Habilitanta jest rekonstrukcja poglądów XVII wiecznego filozofa angielskiego Henry'ego More'a na kwestię racjonalności wiary. We wstępie ks. dr Kucharski uzasadnia konieczność prowadzenia badań nad myślą tego filozofa. Artykułuje przesłanki, które uzasadniają podjęty przez niego problem badawczy. Uzasadnia, że temat badawczy, który wybrał nie został przez nikogo w Polsce opracowany. We wstępie znajdujemy kilkanaście informacji dotyczących: głównej tezy badawczej, struktury książki tj. omówienia poszczególnych rozdziałów, literatury przedmiotu.

W rozdziale pierwszym Habilitant rekonstruuje tło religijne, które determinowało życie intelektualne XVII Anglii. Pokazuje wpływ teologii kalwińskiej na rozwój poglądów grupy filozofów z Cambridge. W rozdziale drugim przeprowadza rekonstrukcję stanowiska platoników z Cambridge wobec teologii kalwińskiej. Analizuje takie zagadnienia jak: kwestia predestynacji, racjonalności wiary; przedstawia czytelnikowi różne wpływy historyczne, którym ta formacja podlegała. Omawia wpływ filozofii neoplatonickiej na ukształtowanie się określonych problemów, którymi zajmowali się filozofowie z Cambridge. Rozdział ten przybliży czytelnikowi kontekst problemowy, w którym rozwijała się filozofia More'a. Natomiast w rozdziale trzecim znajdujemy prezentację sylwetki głównego bohatera rozprawy Henry'ego More'a. Habilitant przywołuje dane biograficzne, pokazuje kontekst inspiracji, a także ukazuje jakie miejsce twórczość More'a zajmuje w XVII filozofii angielskiej. W rozdziale tym znajdujemy sporo dobrze uporządkowanych informacji o charakterze historycznym, biograficznym i religijnym. Rozdział czwarty poświęcony jest analizie ateizmu i entuzjazmu, dwóch koncepcji, które rozwinęły się w XVII wieku w myśli Angielskiej. W rozdziale oprócz prezentacji poglądów platoników z Cambridge mamy także rekonstrukcję różnych debaty i polemiki jakie miały w XVII w Anglii. Rozdział piąty zawiera rekonstrukcję filozoficznych poglądów Moore'a. Autor koncentruje się na omówieniu zagadnień: etycznych, epistemologicznych, przyrodniczych. Rozprawę habilitacyjną wieńczy zakończenie, w którym Habilitant podsumował wyniki prowadzonych badań naukowych oraz wskazał perspektywy badawcze.

Przedmiotem rekonstrukcji Habilitanta są poglądy zawarte w książkach i artykułach (anglojęzycznych) Henry'ego More'a oraz różnych autorów siedemnastowiecznych wywodzących z kręgu platoników z Cambridge, pochodzące

z różnych okresów ich twórczości, a także poglądy filozoficzne do których filozofowie ci nawiązywali (aprobujać lub teŝ krytycznie), następnie opracowania ich dorobku oraz prace filozoficzne waŝne dla względnie całościowej rekonstrukcji i oceny ich wkładu w rozwój nowożytniej filozofii angielskiej. W rezultacie otrzymujemy parafrazę poglądów różnych autorów dotyczących szeroko rozumianego zagadnienia racjonalności wiary. Autor postuluje się teŝ metodą komparatystyczną w celu porównania poglądów More'a z innymi filozofami aby w ten sposób ukazać czytelnikowi specyfikę jego myśli filozoficznej.

1.2 Zalety rozprawy

Monografia posiada następujące zalety:

1. Habilitant opracował temat, który w Polsce jest bardzo mało znany. Niewielu jest specjalistów, którzy prowadzą badania naukowe właśnie w tym obszarze. Rozprawa jest pierwszą monografią, która prezentuje polskiemu czytelnikowi, nie całościowe, ale wybrane poglądy angielskiego filozofa. Badania naukowe jakie przeprowadził ks. dr Dariusz Kucharski są nowatorskie. Wydobył z mroków dziejów zapomnianego myśliciela, który przez historyków filozofii z różnych powodów był pomijany. Przeprowadzone badania naukowe wnoszą znaczący wkład w recepcję nowożytniej filozofii angielskiej w Polsce. Monografia Habilitanta wypełnia teŝ poważną lukę publikacyjną. Polski czytelnik będzie mógł w niej wyczytać wiele waŝnych informacji, które umożliwią mu zrozumienie rozwoju nowożytniej myśli angielskiej.

2. Zaletą pracy jest sposób rekonstrukcji poglądów angielskiego filozofa. Rekonstrukcja oparta jest przede wszystkim na źródłach, jest solidnie udokumentowana, wyselekcjonowana pod kątem głównego problemu badawczego. Aby umożliwić czytelnikowi zrozumienie poglądów More'a, Habilitant pokazuje, jak te poglądy się rozwijały, z jakich inspiracji autor korzystał, z kim polemizował. Wszystko to okazuje się bardzo waŝne dla uchwycenia ideowego klimatu panującego w XVII wieku w Anglii. Zaletą pracy jest zwrócenie uwagi, o czym mało mówi się nawet w podręcznikach do historii filozofii, na rolę kontekstu religijnego w kształtowaniu nowożytniej myśli angielskiej. Zwłaszcza teologia kalwińska odegrała tutaj wiodącą rolę. To ona bowiem stworzyła określone pole problemowe, w którym kształtowała się myśl Henry'ego More'a. Habilitant bardzo skrupulatnie rekonstruuje te konteksty. Podczas lektury stopniowo nabywa się przekonania, że zależy mu na maksymalnym i obiektywnym przedstawieniu wszystkich kontekstów intelektualnych, które wpłynęły na sytuację problemową, w której znalazł się H. More.

3. Praca została napisana klarownym językiem, autor zadbał o poprawną polszczyznę. Habilitant dołożył starań aby przekaz jego myśli był komunikatywny. Poglądy angielskiego filozofa nie są bowiem łatwe w rekonstrukcji. Autor wykonał dobrą robotę, udało mu się tak sparafrazować poglądy More'a, że dla czytelnika, który nie jest zbyt dobrze obeznany z jego filozofią wywody autora są jasne i zrozumiałe.

Konstrukcje frazeologiczne są proste (nie są to kalki z języka angielskiego), logika wywodu płynna, podczas lektury nabywa się przekonania, że autor panuje nad spójnością narracji, trzyma się głównej osi rekonstrukcji, unika zbytecznych dygresji, które odsuwałyby uwagę czytelnika od głównej linii narracji. Zaletą pracy jest to, że nie jest przycytowana. Jeśli już pojawiają się jakieś cytaty to są one trafnie wykomponowane w całościową logikę narracji. Walorem pracy jest to, że Habilitant samodzielnie tłumaczył teksty źródłowe. Autor – jeśli można tak powiedzieć – dosyć oszczędnie jednak karmi czytelnika przekładami More'a, co ma oczywiście swoje plusy i minusy. Zdecydowanie stawia na parafrazującą narrację, którą czyta się dobrze. Autor opanował umiejętność streszczania i parafrazowania tekstów o dosyć dużym poziomie teoretycznego skomplikowania. Przedstawiona narracja jest wciągająca i przekonująca. Poglądy angielskiego platonika zostały względnie dobrze usystematyzowane i zreferowane. Generalnie rzecz ujmując, praca ma charakter bardziej analityczno – hermeneutyczny niż erudycyjny. Oczywiście ks. dr Kucharski dysponuje stosowną erudycją w obszarze prowadzonych badań naukowych. Nie podejrzewam, że jest inaczej! Chciałbym tylko zaznaczyć, że owa erudycja nie jest widoczna w samej rozprawie habilitacyjnej. Od strony warsztatowej nacisk jest położony przede wszystkim na analityczną rekonstrukcję (parafrazę) poglądów. To dlatego przypisy w pracy nie są nazbyt rozbudowane, w zdecydowanej większości (nie podaję ich liczby) ograniczają się tylko do adnotacji źródeł. Nie jest to zarzut. Zbyt obszernie przypisy utrudniają uważną lekturę pracy. Sądzę, że autor chciał maksymalnie skoncentrować uwagę czytelnika na samych poglądach More'a. Dlatego też unika dygresji i zamaszystego rozpisywania się na temat wątków pobocznych, które mogłyby mieć drugorzędne znaczenie dla zrozumienia poglądów angielskiego filozofa z Cambridge.

Od strony formalnej praca została dobrze przygotowana. Skład i redakcja nie budzą poważniejszych zastrzeżeń. Gdziekolwiek tylko zdarzają się drobne błędy literowe oraz interpunkcyjne. Także strona graficzna pracy jest do zaakceptowania.

Podsumowując zalety rozprawy habilitacyjnej ks. dr Dariusza Kucharskiego jednoznacznie stwierdzam, że została ona napisana w duchu autentycznej pasji badawczej właściwej dla historyka filozofii. Jest to rozprawa nowatorska ze względu na podjęty temat, który w Polsce jest mało znany. Dlatego jej wykład w recepcję XVII wiecznej filozofii angielskiej w Polsce jest znaczący. Autor jest specjalistą od poglądów platoników z Cambridge – i to nie podlega żadnej wątpliwości. Uważam też, że swoją rozprawą Habilitant przyczynił się do tego, że ten bardzo ważny okres w dziejach angielskiej filozofii będzie lepiej poznany. Książkę ks. Kucharskiego można wykorzystać jako pomoc do prowadzenia wykładów i zajęć konwersatoryjnych z historii filozofii nowożytnej.

2. Wady rozprawy

Lektura monografii nasuwa następujące uwagi krytyczne. Ograniczam się tylko do wyartykułowania najważniejszych wad.

1. Zaczę od konstrukcji wstępu. Rozprawa ks. dr Kucharskiego jest w pierwszej kolejności pracą z dziedziny historii filozofii. Uważam, że we wstępie zabrakło solidnego przedstawienia metodologii prowadzonych badań. Takiego przedstawienia oczekuje się od historyka filozofii. Autor nie pokazał jakimi metodami – jako historyk filozofii – zamierza się posługiwać w rekonstrukcji poglądów More'a. Śledząc narrację możemy oczywiście tych metod się domyślać.

2. Uwagi krytyczne nasuwa struktura książki i podział zagadnień. Uważam, że rozdział trzeci, który ma charakter biograficzny powinien być umieszczony jako pierwszy. Wszelkie kwestie historyczne i biograficzne w pracach z zakresu historii filozofii powinny być przedstawiane jako pierwsze, ewentualnie we wstępie. Czytelnik od początku chciałby wiedzieć kim jest główny bohater z który ma mieć do czynienia przez następne 250 stron. Moja wątpliwość dotyczy także układu rozdziału 4 i 5. Uważam, że – przedmiotowo rzecz biorąc – rozdział 5 powinien być umieszczony jako czwarty a rozdział 4 jako 5. Poza tym w rozdziałach tych powtarzają się pewne wątki, które na dobrą sprawę mogłyby być umieszczone w paragrafie dotyczącym epistemologii. Widać, że autor miał chyba problem z selekcją i uporządkowaniem niektórych partii materiału. Tyle jeśli chodzi o strukturalne wady monografii.

3. Największą wadą monografii – w mojej ocenie – jest brak krytycznego ustosunkowania się Habilitanta do prezentowanych poglądów Henry'ego More'a. Wprawdzie w zakończeniu pojawia się kilka zdań odnośnie wpływu filozofii More'a na myśl angielską ale, w mojej ocenie, to zdecydowanie za mało. W takiej sytuacji zawsze można się bronić tak, że przecież jest to praca z historii filozofii a zadaniem historyka jest wierna rekonstrukcja poglądów i nic więcej. Oczywiście, że można przyjąć takie podejście. Sądzę, że jest ono nawet bliskie samemu Habilitantowi. Uważam jednak, że niezależnie od tego, czy rozprawa zakresowo mieści się w obszarze historii filozofii czy też nie, należy krytycznie ustosunkować się do rekonstruowanych poglądów. Mam na myśli krytykę zewnętrzną i krytykę wewnętrzną. Zwłaszcza ta ostatnia jest mile widziana, choć do przeprowadzenia jest najtrudniejsza, gdyż wymaga solidnych kompetencji analitycznych. Krytyczne ustosunkowanie zawsze świadczy o samodzielności badawczej autora, pokazuje, że potrafi on nie tylko sprawnie streszczać i parafrazować teksty ale też, że potrafi argumentować, dyskutować korzystając przy tym z arsenału narzędzi logicznych i metodologicznych¹.

Więcej wad nie pamiętam, wyartykułowanych powyżej wcale nie żałuję. Zastrzeżenia, które sformułowałem są bowiem zgodne z powszechnie akceptowanymi zasadami prowadzenia krytycznego dyskursu naukowego i mają na celu udoskonalenie tekstu rozprawy oraz rezultatów badawczych, które zostały

¹ Chciałbym zwrócić uwagę na pewną kwestię terminologiczną. Autor pisząc o różnych poglądach filozofów odnosi do nich zamiennie pojęcie „teorii” lub „koncepcji”. Uważam, że jest to mylące, a to dlatego, że jeśli wierzyć ostatnim ustaleniom metodologów filozofii pojęcie „teorii” powinniśmy odnosić raczej do nauk formalnych postępujących się metodą dedukcyjną oraz do nauk przyrodniczych, natomiast pojęcie „koncepcja” miałyby bardziej zastosowanie do nauk humanistycznych. W tym również i do filozofii bardziej zasadne ze względu na jej osobliwość metodologiczną byłoby stosowanie pojęcia „koncepcja” a nie teoria. To co autor próbuje zrekonstruować to są właśnie koncepcje a nie teorie.

w niej przedstawione. Wyliczone wady rozprawy habilitacyjnej nie podważają oczywiście jej mocnych zalet, a tym samym mojej jednoznacznie pozytywnej oceny całości zrealizowanych przez ks. dr Dariusza Kucharskiego badań naukowych. Monografia Habilitanta daje do myślenia, prowokuje do dyskusji i formułowania pytań, uważam, że na tym polega jej wartość.

Cz. II

2.1. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Przedłożony do merytorycznej oceny pozostały dorobek naukowy Habilitanta obejmuje artykuły opublikowane w czasopismach punktowanych i rozdziały w monografiach recenzowanych. Zasadniczo dorobek ten mieści się w obszarze nauk humanistycznych, w ramach filozofii obejmuje takie działy jak: historia filozofii nowożytnej, historia filozofii przyrody, epistemologia.

Ks. dr Kucharski podejmuje w swoich badaniach naukowych problemy, które ściśle związane są z rozwojem filozofii angielskiej w XVI i XVII wieku.

Habilitant przedstawił do oceny 14 tekstów, w tym 10 tekstów w języku polskim i 4 teksty w języku angielskim. 13 tekstów zostało opublikowanych w Polsce, a tylko 1 za granicą, dokładnie w czasopiśmie *Studies in Science and Technology. Biennial Yearbook of the European Society for Study of Science and Technology* (ESSAT). Z załączonego raportu naukometrycznego dowiadujemy się, że Habilitant za okres 2010 – 2020 był cytowany 7 razy, uzyskał też h-index – 1.

Generalnie pozostały dorobek Habilitanta dotyczy: (1) obszar to badania nad filozofią percepcji biskupa Berkeleya i jej krytyka dokonana przez szkockiego filozofa T. Reida. Zagadnieniami tymi ks. dr Kucharski zajmował się w swojej rozprawie doktorskiej, (2) blok zagadnień dotyczy historii nauki nowożytnej, związany jest z rekonstrukcją poglądów takich autorów jak: Robert Boyle, Samuel Duclos, Isaac Newton i inni, (3) obszar dotyczy bezpośrednio filozofii neoplatoników z Cambridge. Ks. dr Kucharski jest także tłumaczeniem pism biskupa Berkeleya. Wraz z grupą historyków filozofii wywodzących się ze środowiska Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu opublikował zbiór esejów Berkeley'a „Eseje z *The Guardian*” oraz *kazania*.

Pozostały dorobek jest wyraźnie sprofilowany. Dotyczy wybranych zagadnień związanych z rozwojem nowożytnej filozofii angielskiej. Koncentruje się na filozofii przyrody (filozofii naturalnej) i historii nauki, a także myśli platoników z Cambridge. Artykuły i rozdziały zamieszczone w monografiach napisane przez ks. dra Kucharskiego posiadają takie zalety jak: jasno wyartykułowany problem, są napisane w sposób zwięzły i klarowny, bazują na źródłowej literaturze przedmiotu, uwzględniają najnowsze, przeważnie anglojęzyczne opracowania, przeważa w nich analityczno – hermeneutyczna rekonstrukcja połączona z silną bazą erudycyjną. Język tych prac jest komunikatywny, narracja spójna, zwięzła, logika wywodu zachowana, autor panuje nad narracją historyczną, unika niepotrzebnych dygresji.

Uważam, że prace dotyczące różnych niuansów genezy nowożytnych nauk przyrodniczych są szczególnie interesujące, odślawiają bowiem szereg nowych kontekstów, które polskiemu czytelnikowi są mało znane, a które umożliwiają zrozumienie kluczowych faktów dla rewolucji naukowej XVI i XVII wieku. Niektóre z tych prac można nawet wykorzystać jako pomocniczy materiał do wykładów i ćwiczeń z filozofii nowożytnej oraz epistemologii. Ze względu na faktograficzny – jeśli można tak powiedzieć – sposób prezentacji zagadnień mało jest w całym dorobku ks. dra Kucharskiego autorskich dyskusji, mało jest krytycznego ustosunkowania się do poglądów omawianych autorów. Uważam, że jest to zasadnicza wada całego dorobku Habilitanta. Nawet tam gdzie autor pisze na temat percepcji Berkeley'a czy zdrowego rozsądku w ujęciu Reida przydałoby się zająć jakieś swoje własne stanowisko. Uważam, że Habilitant dobrze czuje się roli historyka filozofii i rekonstruktora zapomnianych poglądów. Koncentruje się na wydobywaniu niuansów, potrafi ciekawie opisywać fakty, przytaczać stanowiska. Polemika i dyskusja to nie są mocne strony Habilitanta. Brak krytycznego podejścia do badanych zagadnień znamionuje – niestety – cały dorobek ks. dra Dariusza Kucharskiego. Biorąc pod uwagę to, że od obrony doktoratu ks. Kucharskiego minęło 20 lat, można zastanawiać się, czy aby dorobek ten nie powinien być ilościowo i jakościowo znacznie większy, zwłaszcza w obszarze umiędzynarodowienia...

W mojej ocenie Habilitant pracuje powoli ale za to skrupulatnie. Osiąga określone rezultaty – oczywiście w sporej skali czasowej – ale nie można im odmówić tego, że nie mają one merytorycznego wkładu w rozwój filozofii. Tym właśnie nowatorskim charakterem niektórych swoich badań broni się ks. dr Kucharski przed zarzutem, że po tych 20 latach dorobek ten mógłby być ilościowo większy. Oczywiście, że mógłby, ale być może wtedy nie byłby jakościowo tak znaczący dla nauki.

Konkludując jednoznacznie stwierdzam, że dorobek Habilitanta oceniam zasadniczo pozytywnie. Uważam, że niektóre napisane przez niego artykuły i rozdziały w monografiach są wartościowe zwłaszcza dla recepcji historii nowożytnych nauk przyrodniczych. Sądzę, że właśnie te artykuły i rozdziały są najbardziej odkrywczym i można powiedzieć, nowatorskim, wnosząc one istotny wkład w rozwój historii nauki. Natomiast mniejszą wartość poznawczą mają teksty dotyczące koncepcji czy to Berkeley'a, czy Reida. Choć zostały napisane bardzo dokładnie, z właściwym dla autora zacięciem analitycznym i solidną bazą erudycyjną, to jednak mało jest w nich nowości, która mogłaby zaskoczyć czytelnika. Zasadniczo autor pisze o sprawach dobrze znanych w polskim środowisku. Uważam, że mocną stroną dorobku Habilitanta jest rozprawa habilitacyjna, do mocnych stron tego dorobku należą także teksty dotyczące filozofii naturalnej i historii nowożytnych nauk empirycznych.

Cz. III.

3.1. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego

Dorobek dydaktyczny, organizacyjny oraz popularyzacyjny, który przedłożył do oceny merytorycznej ks. dr Kucharski jest pod względem ilościowym – w mojej ocenie – wystarczający do wykazania zauważalnej w środowisku aktywności naukowej, jak również jest jakościowo w miarę satysfakcjonujący. Pokazuje, że od uzyskania stopnia doktora Habilitant był mniej lub bardziej aktywny w różnych obszarach działalności naukowej jak i pozanaukowej. Oto jego osiągnięcia:

(1) Uczestniczył w 22 konferencjach naukowych, w tym na 6 konferencjach międzynarodowych i 14 krajowych.

(2) Brał udział pracach 9 międzynarodowych i krajowych komitetów organizacyjnych. Był organizatorem lub współorganizatorem krajowych i zagranicznych sympozjów i konferencji naukowych.

(3) Uczestniczy jako wykonawca zadania w projekcie badawczym pt.: „*Filozofia brytyjska XVII i XVIII wieku*”, którym kieruje prof. Grzeliński z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

(4) Habilitant jest członkiem międzynarodowego towarzystwa naukowego – *European Society for Study of Science and Technology*. Od roku 2016 zasiada w zarządzie tego towarzystwa. To ważny obszar współpracy międzynarodowej ks. Kucharskiego.

(5) Z autoreferatu dowiadujemy się, że Habilitant pełni funkcję członka zespołu redakcyjnego czasopisma naukowego *Łódzkie Studia Teologiczne*. Od roku 2020 pełni funkcję sekretarza czasopisma naukowego *Studia Philosophie Christianae*, wydawanego przez WFCH UKSW.

(6) Realizuje się aktywnie także na polu dydaktycznym. Prowadzi wykłady w Seminarium Duchownym w Łodzi, Instytucie Teologicznym a także w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów w Łodzi. Był także wykładowcą w WSD w Łowiczu oraz wykładowcą w Seminarium Duchownym w Płocku, prowadził także zajęcia na Podyplomowym Studium Filozoficznym w Łodzi organizowanym przez KUL. Aktualnie pracuje na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, zatrudniony jest na stanowisku adiunkta.

(7) Habilitant prowadził i prowadzi różne wykłady i ćwiczenia: historia filozofii, antropologia filozoficzna, wstęp do filozofii, filozofia bytu, filozofia Boga, epistemologia, filozofia nauki, historia filozofii przyrody i przyrodoznawstwa. Prowadzi seminaria licencjackie i magisterskie oraz translatoria z języka angielskiego. Wykłada w języku polskim i angielskim. Jest promotorem 2 prac magisterskich i 4 prac licencjackich.

(8) Nie uchylał – co w mojej ocenie jest dosyć ważne – od pełnienia różnych funkcji administracyjnych. Był prorektorem Wyższego Seminarium Duchownego

w Łodzi, dyrektorem biblioteki w WSD w Łodzi, pełni i nadal pełni różne funkcje na WFCH UKSW: był przewodniczącym Wydziałowej Komisji Wyborczej WFCH UKSW, pełnił funkcję p.o. kierownika Katedry Historii Filozofii Nowożytnej i Współczesnej, zajmował się nawet planowaniem programu studiów filozoficznych. Pełnił także funkcję pełnomocnika Dziekana ds. administracyjnych dla studiów doktoranckich. Obecnie, jak wspomniałem, pełni funkcje sekretarza czasopisma naukowego *Studia Philosophiae Christianae*.

(9) Jeśli chodzi o sprawę popularyzacji nauki to w autoreferacie mamy podaną tylko jedną informację, że w latach 2002 – 2011 był przedstawicielem WSD w Łodzi w Komitecie organizacyjnym Łódzkiego Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki.

Formułując merytoryczną ocenę działalności organizacyjnej, dydaktycznej i popularyzatorskiej trzeba zwrócić uwagę, że ks. dr Kucharski obronił doktorat w 2002 roku. W tym roku upłynęło 20 lat – to całkiem spory okres czasu. Dlatego uzasadnione jest pytanie, czy dorobek w tych 3 obszarach, na które wskazuje ustawa, nie mógłby być ilościowo i jakościowo znacznie większy? Bez wątplenia Habilitant ma pewien potencjał naukowy i dydaktyczny, pytanie tylko, czy przez ostatnie 20 lat dobrze nim zarządzał? Najlepsze osiągnięcia ma w obszarze popularyzacji nauki, najmocniejsze zaś w obszarze dydaktyki, a następnie w dziale organizacji, współpraca zagraniczna jest na etapie rozwoju, który w mojej ocenie wydaje się obiecujący. Bezwzględnie uważam, że w przyszłości Habilitant powinien podjąć więcej działań aby być bardziej rozpoznawalnym przede wszystkim w polskim środowisku naukowym a docelowo także w środowisku międzynarodowym, choć w tej sprawie zdaje się, że poczynił już istotne kroki, które zostały uwieńczone sukcesem. Habilitant najbardziej rozpoznawany jest w środowisku toruńskich historyków filozofii, z którymi od kilkunastu lat efektywnie współpracuje przy realizacji projektu badawczego. Niezależnie do przyczyn, które ostatecznie wpłynęły na ilość i jakość tej działalności, generalnie rzecz ujmując, pozytywnie oceniam aktywność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską Habilitanta. Biorę pod uwagę całościowe zaangażowanie w pracę w różnych instytucjach badawczych, a zwłaszcza w zakresie dydaktyki chciałbym dowartościować erudycję Habilitanta, która umożliwia mu wykładanie różnych przedmiotów z dyscypliny filozofii.

Wniosek końcowy

Sporządzając recenzję dorobku habilitacyjnego ks. dr Dariusza Kucharskiego działam w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w postępowaniu doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2016 r., poz. 1586), stanowiącą, że „do postępowania

habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną”.

Odpowiadając na pismo Dyrektora Instytutu Filozofii UKSW, ks. dr hab. Ryszarda Sadowskiego prof. ucz, jednoznacznie stwierdzam, że całościowo wzięty dorobek naukowy, dydaktyczny oraz popularyzatorski ks. dra Dariusza Kucharskiego stanowi wystarczający wkład w rozwój filozofii w Polsce. W sposób szczególny przyczynia się on do istotnego rozwoju recepcji XVI i XVII historii filozofii nowożytnej, zwłaszcza myśli angielskiej. Prowadzone przez Habilitanta badania naukowe trzeba uznać za nowatorskie. Odkrywają bowiem takie obszary myśli nowożytnej, które są mało znane, poznanie ich umożliwia uchwycenie skomplikowanych linii rozwojowych wielu nowożytnych filozofów. W sensie jakościowym i ilościowym dorobek ten spełnia w sposób wystarczający wymagania stawiane przez ustawę kandydatom do otrzymania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Ks. dr Dariusz Kucharski jest skrupulatnym historykiem filozofii nowożytnej, erudytą w wąskim obszarze jej rozwoju. Jego wykład i zaangażowanie w recepcję XVI i XVII wiecznej myśli angielskiej w Polsce oceniam pozytywnie. Sformułowane uwagi krytyczne odnoszące się do całego dorobku naukowego, organizacyjnego, dydaktycznego i popularyzatorskiego sugeruję potraktować jako uprzejme wskazówki, z których Habilitant, jeśli będzie miał ku temu dobrą wolę, może skorzystać w swojej dalszej pracy naukowej i organizacyjnej. Być może pomogą mu one w dalszym rozwoju naukowym, badawczym i dydaktycznym, do którego ma wyważone aspiracje. Ponadto jednoznacznie stwierdzam, że Habilitant wykazał się wystarczającą aktywnością dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską.

Biorąc to wszystko pod uwagę wnoszę o dopuszczenie ks. dr Dariusza Kucharskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Dr hab. Piotr Duchliński prof. ucz. AIK

